

SU...
ekmek...
SÖZ...
kimlik...

4A

4 ADALET
GELECEK

Yeşiller ve Sol
GELECEK

yaşam için

Günlerimizin biteviye bir boğuşma içinde geçmediği;

İnsanca yaşayabilmenin, dik durabilmenin, en basit ve sıradan ihtiyaçlarımıza kolaylıkla erişebilmenin bu kadar zor olmadığı;

İşsizliğin, geçim sıkıntısının, horlanmanın, ayrımcılığın, eş ve aile baskısının, gündelik şiddetin hayatımızı zehir etmediği;

Etnik kökenimizi, dini inancımızı ya da inançsızlığımızı, cinsel yönelimimizi saklamak zorunda kalmadığımız;

İçtiğimiz suyun, yediğimiz yemeğin, soluduğumuz havanın sağlığınıza zarar verdiği endişesini taşımadığımız;

Günbegün bunların hepsiyle boğuşmak zorunda kalmadığımız daha adil bir yaşam mümkün mü?

Evet, **4 A, yani 4 Adalet** ile mümkün...

Türkiye’de adalet en çok konuşulan, ama eksikliği en fazla hissedilen bir söz.

Karşılaştığımız sorunların çoğu adaletsizlikten ve eşitsizlikten kaynaklanıyor. Ancak **4 adaletin** sağlandığı bir ülkede, herkes özgür ve eşit olarak, kendisi ve doğa ile barışık bir şekilde yaşayabilir.

Çünkü bir ülkede,

- Kapitalist ve endüstriyel sömürü, yoksulluk, gelir eşitsizliği, işsizlik ve bölgesel eşitsizlik varsa **iktisadi adalet yoktur.**
- Herhangi bir etnik, dinsel ve cinsel farklı kimlik dışlanıyorsa, aşağılanıyorsa, yok sayılıyorsa **tanınma adaleti yoktur.**
- Kapitalist ve endüstriyel kalkınma ve büyüme anlayışı, enerji oburluğu, tüketimcilik, doğa ve canlı yaşamının tahribatı, küresel iklim değişikliği ve ekosistemde yıkımlar varsa **çevre ve iklim adaleti yoktur.**
- Siyasal alanın çoğulculuğunun önünde yasal, fiili ve kültürel engeller varsa, demokratik işleyiş gerçekleşmiyorsa, siyasal katılım eşitsizliği yaşanıyorsa **katılım adaleti yoktur.**

Bir ülkede **iktisadi adalet, tanınma adaleti, çevre ve iklim adaleti, katılım adaleti** sağlanırsa, toplumsal adalet de gerçekleşir.

Toplumsal adalet, özgürlükçü, eşitlikçi, ekolojist ve demokrat bir siyasetin yön verici ve düzenleyici ilkesidir.

Küresel ve yerel düzeyde özgürlük ve eşitlik, ancak adalet ilkeleriyle tamamlandığında, demokratik toplumsal ortak yaşamın taşıyıcı öğeleri olur.

ekmek...

İktisadi adalet gerçekleşmeden onurlu, insanca ve sürdürülebilir bir yaşam mümkün değildir.

Dünya krizlerle boğuşurken, ülkemizde ekonomik büyüme rekorları kırılıyor. Ekonomi rekor hızda büyüyor da ne oluyor? Gerçek refahımız artıyor mu, azalıyor mu? Mutlu muyuz?

OECD ülkeleri arasında hayatından en az memnun olan toplum, Türkiye toplumu. Demek ki, sözü edilen "büyük başarı" insanlarımızı mutlu etmeye yetmiyor.

Maddi gelir elbette önemlidir, ancak bir toplumun kendini güvende ve mutlu hissedebilmesi için yeterli olmuyor. Çünkü içinde yaşadığımız kapitalist ekonomik sistem hem toplumsal hem de ekolojik açıdan tahribat yaratıyor ve sürdürülebilir değil.

İktisadi adalet için daha fazla istihdam!

İşsizlik, ekonomideki adaletsizliğin temel bir işaretidir. Türkiye'nin 2003-2011 yılları arasındaki büyüme oranları Çin gibi ekonomilerle birlikte anılabilecek düzeyde yüksek (ortalama yüzde 5,34) seyretti. İşsizlik ise ortalama yüzde 11 olarak gerçekleşti. Demek ki, Türkiye, AKP'nin ekonomi yönetimi altında yeterince istihdam üretmeyen bir büyüme dönemi yaşadı.

İktisadi adalet için gelir adaletsizliğine son!

2003-2011 dönemindeki yüksek büyümeye rağmen emekçilerin, işçilerin net reel ücretleri, yani evlerine götürdükleri ekmek dişe dokunur oranlarda artmadı. Hatta kamuda çalışanların net reel ücretleri azaldı. Gelir dağılımındaki eşitsizlik gelişmiş ülkelere göre çok yüksek bir düzeyde seyrediyor. Yani yüksek hızlı

İKTİSADİ ADALET

büyüme Türkiye'nin gelir adaletsizliğini çözmesine hizmet etmiyor. Türkiye insani gelişme açısından da 2003-2011 döneminde yerinde saydı. Her sene yaklaşık 170-180 ülke için hesaplanan İnsani Gelişim Endeksi (HDI) sıralamasında, bu döneme 94. sırada (2003) başlayan Türkiye, 2011 yılını 92. sırada bitirdi.

Yüksek büyüme oranlarına rağmen, büyümenin nimetleri, eğitim, sağlık, kaliteli yaşam beklentisi ve kişi başı gelir artışı gibi alanlarda vatandaşlara adil bir şekilde paylaştırılmıyor.

İktisadi adalet için adil bölüşüm!

Bugün bırakın milyonlarla ifade edilen işsizler ordusunu, sigortalı bir iş bulma şansına sahip olanlar bile yarınlardan emin değil. Ekonomi ve kârlar rekor düzeyde büyürken, ücretler ve maaşlar yerinde sayıyor, gelir ve refah adaletsizliği sürüyor. Dahası, esnekleşen çalışma koşulları emekçilerin tepesinde Demokles'in kılıcı gibi sallandırılıyor.

Sonuç olarak AKP'nin düzeni, bugün kazansa da, yarın evine ekmek götürüp götüremeyeceğinden emin olmayan mutsuz bireyler yaratıyor!

İktisadi adalet için doğanın tahribine son!

Hızlı ekonomik büyüme ülkenin doğal zenginliğine ve ekolojik dengelerine zarar veriyor. Ekonomi büyüyor, ancak Türkiye'nin doğası da hızla tahrip oluyor.

Kamu kaynakları teşvik adı altında, çok enerji harcayan, havayı, toprağı ve suyu kirleten, doğayı tahrip eden sektörlerle aktarılıyor. Sonra da "enerji açığımız var" denilerek her biri birer ekolojik felaket kaynağı olan 50 termik, 3 nükleer santrale ve sayılan 2.000'i geçen küçük HES ve barajlara zemin hazırlanıyor.

Kamu kaynaklarıyla teşvik olacaksa, bunların doğayla uyumlu sektörlere yönelmesi gerekiyor. Kamu kaynakları, halktan toplanan vergiler halkın refahı ve içinde yaşadığı doğanın dengesi için harcanmalıdır.

Türkiye ekonomisinin kadim sorunlarından biri, ekonomi büyürken cari açığın da büyümesidir. Oysa, cari açık vermeden büyümek, büyürken doğanın ve insanın refahını artırabilmek, işsizliği düşürmek mümkün.

Tüketim odaklı politikalar, cari açık kadar ülkenin biyolojik kapasite açığını da hızla artırıyor. Cari açığı kapamak kolayken, kaybedilmiş biyolojik kapasiteyi tekrar kazanmak kısa vadede mümkün değil. Bu nedenle biyo-kapasite açığı cari açıktan daha tehlikelidir.

Doğayı ve çevreyi tahrip etmeyen yeşil yatırımlarla hem ekonomik, hem toplumsal hem de ekolojik hedeflere aynı anda ulaşmak mümkün.

İktisadi adalet için tarımda küçük üretime destek!

Bir yandan artan tüketim, bir yandan bu tüketim düzeyini artırmak için uygulanan ekonomi politikalarıyla hızla kirlenen doğa ve doğal varlıkların aşınması ülkeyi belirsiz bir geleceğe sürüklüyor.

Tarımsal üretimde kendi kendine yetebilen bir ülkeden, bu yıl saman bile ithal etmek zorunda kalan ülkeye dönüşen Türkiye’de tüketimin doğa üzerindeki baskısı artıyor. Buna karşılık ülke doğasının kendini yenileme kapasitesi hızla düşüyor.

Geçindirmedeği için terk edilen tarım arazileri hızla imara; ormanlar, otlaklar, doğal koruma alanları bir gecede ranta açılıyor. Kendi çiftçisini koruyamayan devlet, yurtdışından başta et olmak üzere gıda ithalatını hızla artırmak durumunda kalıyor. Bununla da kalmayıp, verimli arazilerini kullanım alanı dışında değerlendirirken, gidiyor Sudan’dan 5 milyon dönüm tarım arazisi kiralyor.

İktisadi adalet için doğa dostu yatırımlar!

Hem ekonomik hem toplumsal hem de ekolojik hedefleri aynı anda tutturmak mümkün. İnsana ve doğaya "kaynak" olarak değil, sırf insan ve yaşamın kaynağı olduğu için değer veren bir iktisadi düzen mümkün. Hükümetin elinde bolca kaynak var. Köprü, otoyol, termik santral, nükleer santral için ayrılan kaynaklar yenilenebilir enerji yatırımlarını, sürdürülebilir bir kırsal kalkınmayı, istihdam ve doğa dostu yatırımları teşvik ve finanse etmek için kullanılmalıdır.

Enerji verimliliği, yenilenebilir enerji, toplu taşıma, demiryolu, geleneksel küçük ölçekli tarıma dayalı kırsal kalkınma alanlarında yapılacak yatırımlarla, mevcut yatırımlardan hem daha fazla istihdam sağlamak mümkün hem de doğayı korumak. Örneğin 1 MW enerjiyi termik ya da nükleer santralde üretmek için harcanacak para sadece 1 kişiye istihdam sağlıyor. Aynı miktar enerjiyi rüzgârdan elde etmek için yapılacak yatırım 15 kişiye, güneş enerjisine yapılacak yatırım ise 30 kişiye iş sağlayabiliyor.

İktisadi adalet için ekonomide kararlara katılım!

İnsanların kendi hayatlarıyla ilgili kararlarda, kendi sözlerinin etkili olduğu, içinde herkesin eşit olduğu yapılar barındıran bir ekonomik sistem demokrasi-nin gereğidir.

Üretici ve tüketicilerin örgütlendiği yeni bir tür kooperatifçiliğe; yerel ekonomile-ri güçlendiren, her bölgenin öznel koşullarına göre uyarlanmış kırsal ve yerel kalkınma politikalarına ihtiyacımız var. Kamu hizmetleri giderek aşınıyor, paranın gücü yaşamın her alanında kendini gösteriyor. Oysa, gerçek refah için piyasaların genişlemesi değil, daraltılması gerekiyor.

Çalışma yaşamında çalışanın, üretim sürecinde emekçinin, tüketim sürecinde tüketicinin söz sahibi olduğu bir iktisadi düzen mümkün.

SÖZ...

Demokrasiyi seçimlerden; demokratik siyaseti oy rekabetinden; demokratik katılımı da oy vermekten ibaret bir şey olarak görmüyoruz.

Katılım adaletini, "ortak bir zamanda ve mekânda ortak bir yaşamı paylaşan insanların bu yaşamı düzenleyen ortak kararların alınmasında eşit söz sahibi olması" şeklinde tanımlıyoruz. Bu anlayışın da ancak demokratik bir siyasal düzende gerçekleşebileceğini düşünüyoruz.

"Siyaset yapmak" ortak sorunlanımıza ortak çözümler üretmektir. Bu amaçla, aynı coğrafyayı paylaştığımız eşit ve özgür insanlar arasında, sorunları anlamak, yorumlamak ve geleceğin nasıl olmasını istediğimizi belirlemektir. Ortak görüş ve irade oluşturmak için çaba göstermek, emek harcamaktır.

Herhangi bir konudaki "ortak görüşümüz" ne derece baskıcı, güdümlü ve tehditkâr bir ortamda oluşmuşsa, **katılım adaleti** de o ölçüde zedelenmiş demektir.

Herhangi bir konudaki "ortak görüşümüz" ne derece özgür, açık, akılcı, eşitlikçi, ekonomik baskılardan, şiddet tehditlerinden, bilinçli ya da bilinçsiz bilgi kirliliği çabalarından arınmış bir tartışma ortamında oluşmuşsa, **katılım adaleti** de o ölçüde sağlanmış demektir. Böyle bir ortamda üretilen kamusal karar ve politikalar, hem daha etkindir, hem de daha geniş bir toplumsal çevreyi tatmin edebilir.

Demokrasi anlayışımızda, devletin toplumu (yani kamuyu) değil, toplumun (yani kamunun) devleti yönetmesini esas alıyoruz. Dolayısıyla "kamuoyu" yön gösterici olmalıdır. Bu nedenle her düzeydeki kamu idarecisi ve siyasetçiler, kamuoyuna açık ve hesap verebilir olmalıdır. Kamu yönetiminde yerindenlik ilkesini benimsiyoruz. Kamu yönetimlerinin, mümkün olduğunca yerleşmesini ve geniş kamusal katılımlar için mekanizmalar geliştirilmesi gerektiğini savunuyoruz. Yerel yönetimleri demokratikleştirmeyi, yerinden yönetimi geliştirmeyi, özerk yönetim anlayışını güçlendirmeyi savunuyoruz. İl yönetimlerinin özerkleşmesini, işlevsel ve etkin bölge yönetimlerinin tesis edilmesini, çözümlerin sadece ülkesel çapta olanlarının ya da ulus ötesi veya küresel kararların merkezi yönetim tarafından gerçekleştirilmesini savunuyoruz.

Hesap verebilir ve şeffaf bir kamu yönetiminin ve **katılım adaletinin**, ancak

KATILIM ADALETİ

evrensel insan hak ve özgürlüklerine dayanan bir hukuk düzeninin güvencesi altında var olabileceğine inanıyoruz. Susmak yerine konuşuyor, sinmek yerine hakkımızı anıyoruz. Soruyoruz, eleştiriyoruz, örgütleniyoruz, mücadele ediyoruz ve tüm bunları yapacak cesareti insanlığımızdan, insan haklarımızdan alıyoruz.

Demokratik bir toplum için yerel ve sivil yurttaş inisiyatiflerinin geliştirilmesi, sendikaların ve meslek birliklerinin, demokratik derneklerin siyasal ve toplumsal sorunların çözümüne katkı sunmalarını sağlayacak ortamın yaratılması, Siyasi Partiler ve Seçim Yasası'nın değiştirilmesi, demokratikleştirilmesi, temsilde adaleti engelleyen seçim barajının kaldırılması için mücadele ediyoruz.

Siyasi karar alma mekanizmalarına toplumun tüm kesimlerinin eşit katılımını sağlayacak kotalar uygulanması gerektiğini savunuyoruz.

Kendi hakkını savunamayacak canlıların ve gelecek kuşakların haklarını ve yaşamlarını güvence altına alacak mekanizmalar geliştirilmesi ve demokratik düzenin bu hakları gözeterek işlemesi için mücadele ediyoruz.

Kadınlar temsil edilmiyorsa, katılım adaleti yok demektir. Temsilde kadın-erkek eşitliğini yaşamın tüm alanlarında sağlamak için, erkek egemenliğini pekiştiren sistemle, yasalarla, kurallarla, alışkanlıklarla, örf ve âdetlerle ve zihniyetlerle mücadele ediyoruz. İnsanların özgür bireyler olarak kendilerini geliştirebilmeleri için yaratıcılığımızı ve özgürlüğümüzü kısıtlayan cinsiyet normlarını kırmak istiyoruz. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin olduğu bir toplum istiyoruz.

Çevrenin korunması da ancak katılımıla mümkündür. Halkın kendi yaşadığı yere, kentine, kasabasına, köyüne, vadisine, yaylasına, merasına, ormanına ve yaşamının bağlı olduğu doğal ortama zarar verme ihtimali olan her türlü uygulama ve yatırım hakkında mutlaka söz hakkına sahip olması gerekiyor. Bunun için doğru bilgiye erişmesi ve karar süreçlerine katılması gerekiyor. Çevre adaletini sağlamak da ancak katılım adaletiyle mümkün. Bu amaçla hazırlanan uluslararası bir sözleşme olan Aarhus Konvansiyonu'nun da Türkiye tarafından daha fazla vakit kaybetmeden imzalanmasını istiyoruz.

Adaletin ancak katılımıla gerçekleştirilebilecek bir değer, demokrasinin de ancak katılımıla işlerlik kazanabilecek bir siyasal düzen olduğunu düşünüyoruz.

kimlik...

Biz birbirimizden farklıyız. Müslümanız, sosyalistiz, Hristiyanız, Romanız, Sünniyiz, Aleviyiz, ateistiz, erkeğiz, yeşiliz, Kürdüz, Ermeniyiz, eşcinseliz, Rumuz, Çerkeziz, demokratız, Lazız, Türküz, transseksüeliz, Azeriyiz, Gürcüyüz, Pomakız, kadınız, travestiyiz, Hemşinliyiz, Süryaniyiz, Arabız, biseksüeliz, Türkmeniz, biseksüeliz, Tatanız, Yahudiyiz, Boşnakız, Nusayriyiz, Ezidiyiz...

Aramızda pek çok farklar var. Ama biz tüm bu farklılıkları bir zenginlik olarak görüyor, birbirimizi bu farklılıklarımızla kabul ediyoruz. Farklılığından ötürü herhangi bir kimsenin dışlanması, ezilmesinin, ayrımcılığa uğramasının, aşağılanması insan haklarına aykırı olduğunu biliyoruz.

Bugün farklıyız, ama eşit değiliz. Bugün Kürt halkı, Alevi toplumu, Müslüman olmayanlar, LGBT bireyler, kısacası farklı olan hiç kimse kendini eşit yurttaş olarak hissetmiyor. Bugün kimliğinden, yani etnik kökeninden ya da inancından, farklı cinsiyetinden veya cinsel yöneliminden ötürü milyonlarca insan kamusal hayatta ayrımcılığa uğruyor.

Biz eşit yurttaş olmak istiyoruz. Eşitlik içinde bir arada yaşamak istiyoruz. Biz biliyoruz ki, aynı zamanda, aynı coğrafyada ortak bir yaşamı paylaşanların hiçbirisi diğerlerinden üstün değildir ve olmamalıdır.

Biz, herkesin sözde aynı sayıldığı bir toplumda değil, farklılıklarına rağmen eşit olduğu çoğulcu bir toplumda yaşamak istiyoruz. Farklılıkların eşit eraberliğine

TANINMA ADALETİ

dayalı bir toplumsal yaşam hedefliyoruz. Biliyoruz ki, eşitlik zenginlik yaratır. Üstünlük kurma arayışı ise yoksullaştırır, tüketir, huzursuzluk yaratır.

Biliyoruz ki, her insan kendi kimliğini ve kültürünü yaşatmak ve geliştirmek hakkına sahiptir. Siyasal, demokratik ve kültürel haklarla, kendini geliştirme hakkı toplumun tümü için eksiksiz ve eşit olmalıdır.

Biz, bu ülkede yaşayan her farklı etnik ve inanç grubunun, her halkın, farklı cinsiyet kimliklerine sahip her bireyin **“anayasal yurttaşlık” çerçevesinde, eşit olmasını istiyoruz.**

Farklı kimliklerin ve kültürlerin anayasal güvence altına alınması için mücadele ediyoruz. Herkesin kendi anadilini geliştirmesi, eğitim ve öğrenimini kendi ana-dilinde yapması hakkını savunuyoruz. Çok dilli kamu hizmetini de içeren yerinden yönetim uygulamaları istiyoruz.

Ayrımcılık ve mağduriyet üreten sorunlar karşısında yükseltilen bütün talepleri ortak talebimiz, mücadeleleri ortak mücadelemiz olarak görüyoruz.

“Gönüllü yurttaşlık” ortamının ancak **tanınma adaleti** ile güçleneceğini biliyoruz. Güvensizliğin ve önyargıların birbirimizi tanıdıkça, yabancılık azaldıkça gidebileceğini, eşit koşullarda bir arada yaşama ortamının güçleneceğini biliyoruz.

Farklı olanların mutlu olduğu bir ülkede, hepimiz mutlu oluruz.

Su...

Üzerinde yaşadığımız dünyayı yaşanmaz ve geleceği belirsiz bir yer haline getiren ekolojik kriz ve iklim değişikliği hepimizi etkiliyor. Ama küresel ve toplumsal eşitsizliklerden dolayı, kimimiz daha çok etkileniyor, yaşamımızı sürdüremez duruma düşüyoruz.

Sağlıklı suya ve gıdaya erişimin ve sağlıklı bir çevrede yaşama hakkının, gelecek kuşakların ve nihayet doğanın haklarının yok sayıldığı, ekosistemin tahrip edildiği, iklim değişikliğinin hız kazandığı bir dünyada yaşıyoruz.

İklim değişikliği ve doğal yaşam alanlarının tahribi nedeniyle her yıl on binlerce canlı türü ortadan kalkıyor. Yani kendi açgözlülüğümüz ve doğa üzerinde egemenlik kurma iddiamız nedeniyle diğer canlıların yaşam ortamını yok ediyoruz. Bu bizim öncelikli olarak türler arası adaleti ortadan kaldırdığımızı gösteriyor. Ekolojik sorunların faturasını, kendi haklarını savunma şansı olmayan diğer canlıların sırtına yükleyemeyiz.

Ekolojik kriz ve iklim değişikliğine yol açarak bizden sonraki kuşakların, çocuklarımızın ve torunlarımızın üzerinde yaşayabileceği bir gezegen bırakmıyoruz. Oysa gelecek kuşakların da en az bizim kadar bu dünyanın nimetlerinden faydalanma, bozulmamış bir doğada, temiz ve sağlıklı bir çevrede yaşamaya hakkı var. Yani doğayı tahrip edip, iklimi değiştirip, kimyasal ve radyoaktif atıkları geleceğe bırakarak kuşaklar arası adaleti de ortadan kaldırıyoruz. Bugünkü refahımızın faturasını gelecek kuşakların sırtına yükleyemeyiz.

İklim değişikliği nedeniyle kuraklıktan kınlan ülkeler ise öncelikle yoksul Afrika ülkeleri. Küresel ısınmanın sonucu gelişen kuraklık Türkiye de dahil pek çok ülkenin en önemli sorunlarından biri ve kuraklık ilk ve dolaysız olarak yoksul çiftçileri, yani hayatını toprağa bağımlı olarak sürdüren halkları etkiliyor. Sellerle ve tayfunlarla boğuşanlar da yine yoksul Asya ve ada ülkeleri. Yüksek-

ÇEVRE VE İKLİM ADALETİ

len deniz seviyeleri yüzünden ada ülkeleri ve deniz seviyesinin altındaki Asya ülkeleri sular altında kalıyor, hatta bazı BM üyesi ülkeler bu nedenle haritadan silinmek üzere. Her yıl milyonlarca insan iklim değişikliğinden kaynaklanan nedenlerle başka yerlere göç etmek zorunda kalıyor. En iyimser rakamla 2050'ye kadar en az 250 milyon insanın iklim mültecisi olması bekleniyor.

Çevre kirliliğinin faturasını da yine dezavantajlı kesimler ödüyor. Kimyasal ve radyoaktif atıkların depolandığı yerlerin hep yoksulların ve baskı altındaki etnik kesimlerin yaşadığı uzak mahallelerde olması bir tesadüf olabilir mi? Sağlıksız konutlara, su ve hava kirliliğine de en fazla bu dezavantajlı kesimler maruz kalıyor.

Gerçek gıda olması gereken en sağlıklı ve organik gıdaların neredeyse bir lüks haline getirilmeye başlandığını hepimiz görüyoruz. Kimyasallarla kirlenmiş, katkı maddeleriyle doldurulmuş ve işlenmiş sağlıksız besinler ise ucuz olduğu için yine düşük gelirli kesimler tarafından tüketiliyor. Yani çevre kirliliğinin zararları da toplumun her kesimine adil bir şekilde dağılmıyor.

En kirli sanayi tesisleri ve madenler yoksul halkın ve köylülerin yaşadığı köy ve kasabalara kuruluyor. Sanayi kentlerinin en kirli kesimlerinde işçiler yaşıyor. Baraj ve HES'ler köylüleri hayatını borçlu olduğu, bahçesini suladığı dere ve akarsulardan koparıyor, atasından kalan topraklardan ayrılmak, kentlere göç etmek zorunda bırakıyor.

İklim değişikliğinden en fazla, sera gazı salımı çok az olan yoksul ülkelerin halklarının zarar görmesi; çevre kirliliğinden de en büyük zararı yoksul kesimlerin ve dezavantajlı toplulukların yaşıyor olması kabul edilemez. Çevre ve iklim adaletini sağlamanın tek yolu bu adaletsizliği görünür hale getirmek ve çevre kirliliğini önlemek, iklim değişikliğini durdurmak için mücadele etmektir.

Canlı yaşamını tehdit eden iklim krizini durdurmak için;

Kömür, petrol ve doğalgaza, yani sera gazı salınımına neden olan fosil yakıtlara bağımlı enerji ve üretim biçimleri yerine, doğayla uyumlu, temiz yöntemler kullanılmalıdır.

Türkiye'nin kalkınma adı altında büyüyen iklim krizine yaptığı katkıları durdurmak, yaşamın sömürsü yerine sürdürülebilirliğini sağlamak için hızla fosil yakıt bağımlılığından kurtulması gerekiyor. Radyoaktif atıklar ile insan yaşamını ve doğayı yüz binlerce yıl tehdit edecek olan nükleer enerji sevda-sından vazgeçilmeli, enerji ihtiyacı, rüzgâr ve güneş gibi yenilenebilir kaynak-lardan karşılanmalıdır.

Ulaşım sistemini özel otomobillere ve uçaklara giderek daha fazla bağımlı hale getirmek yerine sürdürülebilir ve doğa dostu sistemlere geçilmesi ve kolay ulaşılabilir toplu taşıma seçeneklerinin yaygınlaştırılması gereklidir.

Radyoaktif ve kimyasal atıklardan, kimyasallarla zehirlenmiş, GDO'lu ve sağ-lıksız gıdalarla beslenmekten, hava ve su kirliliğinden ve kentsel dönüşümden en çok zarar gören ve sağlıklı yaşama ve barınma imkânına sahip olmayan yoksul kesimlerin, sağlıklı gıdalara, suya ve uygun barınma koşullarına sahip olması için acilen önlemler alınmalıdır.

Organik gıdaların, musluktan akan içilebilir ve sağlıklı suyun, daha fazla yeşil alanın, toplu taşımanın, kent yaşamına ve sosyal-kültürel etkinliklere katılımın top-lumun bütün kesimleri için erişilebilir olması, parayla satın alınabilir ayrıcalıklar olmaktan çıkarılması gereklidir.

Doğa, bir hak öznesi olarak, her türlü kirlilik ve tahribattan korunmalı, bütün canlıların yaşam ve türlerini devam ettirmesi haklarının güvence altına alınması için ekolojik politikalar benimsenmeli, akarsular ve sulak alanlar doğal akışı içinde korunmalı, ormanlar ve doğa koruma alanları büyütülmeli ve geliştirilmelidir.

Lüks, gösterişçi ve israfçı tüketim üzerine ek vergiler getirilmelidir.

İklim krizinin ceremesini en çok mağdur kesimler çekiyor. Bunun için, sera gazı salınımına en çok neden olan endüstrileşmiş ülkelerin ve toplumun zenginle-rinin, yaşam ve üretim biçimlerini daha hızlı ve köklü biçimde değiştirmeleri için uluslararası bir dayanışma ile mücadele ediyoruz.

Tüm canlılar için sürdürülebilir bir yaşam, çevre ve iklim adaletinin sağlanması ile mümkün.

hayal kurmuyoruz...

Yerküreyi kuşatan endüstriyel ve kapitalist iktisadi sistemin yarattığı adaletsizliklerin ve bu adaletsizliklerin gündelik yaşantımızda bizi nasıl kısırdığının, yoksullaştırdığının ve çaresiz hale getirdiğinin farkındayız. Tam da bu nedenle biz **iktisadi adaleti** gerçekleştirmek için çalışıyoruz.

Bu toplumda farklı veya azınlıkta olanlar için “kendiliklerini” yaşamanın ne kadar güç olduğunu, bu güçlüğü hangi adaletsizliklere yol açtığını çok iyi biliyoruz. Tam da bu nedenle biz **tanınma adaletini** gerçekleştirmek için çalışıyoruz.

Doğanın insan eliyle nasıl tahrip edildiğini, bu tahribatın sadece insan yaşamını değil, yerküre üzerindeki tüm canlıların varoluşunu ne ölçüde tehdit ettiğini, bunun gelecek kuşaklar için ne büyük bir adaletsizlik doğurduğunu çok iyi biliyoruz. Tam da bu nedenle biz, **çevre ve iklim adaletini** gerçekleştirmek için çalışıyoruz.

Ailemizde, okulumuzda, işyerimizde, şehrimizde, ülkemizde yaşam kalitemizi doğrudan etkileyen ne kadar çok kararn, bize hiç sorulmadan alındığının çok iyi farkındayız. Tam da bu nedenle biz, **katılım adaletini** gerçekleştirmek için çalışıyoruz.

Adil bir yaşam için mücadele ediyoruz. Toplumsal, küresel ve yerel adalet için çabalıyoruz. Herkesin özgür ve eşit olduğu, kendisi ve doğa ile barışık bir dünyada, insanca yaşayabilmesini savunuyoruz.

Bugünden yarına umudun siyasetini birlikte büyütmek için...

Yaşam için adalet...

Adalet için Yeşiller ve Sol Gelecek...

4A
4 ADALET
GELECEK

Yeşiller ve Sol
GELECEK

WEB

www.yesillervesolgelecek.org

FACEBOOK

www.facebook.com/YesillerSol

TWITTER

[@YesillerSol](https://twitter.com/YesillerSol)